

Зміст

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕХНОЛОГІЇ В КЛАСІ	12
Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій у класі	12
Навики та обладнання для використання інформаційно-комунікаційних технологій у класі	15
РОЗДІЛ 2. ВЕБ-САЙТИ	17
Використання веб-сайтів у класі	18
Веб-сайти з вивчення іноземних мов та веб-сайти з автентичними матеріалами	19
Як знайти потрібні веб-сайти	20
Як оцінювати веб-сайти	26
Планування уроків з використанням Інтернету	28
Робота з учнями з низьким рівнем владіння мовою	32
Деякі поради щодо використання Інтернету	35
РОЗДІЛ 3. ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЕКТНІЙ РОБОТІ	37
Чому потрібно виконувати проектну роботу з використанням інтернет-технологій	37
Основні проекти	39
Моделювання з використанням інтернет-технологій	44
Веб-квести	49
Створення веб-квестів	52
РОЗДІЛ 4. ЕЛЕКТРОННА ПОШТА	57
Особливості роботи з електронною поштою	57
Переваги електронної пошти	59
Використання електронної пошти з учнями під час уроку	60
Використання електронної пошти з учнями в позаурочний час	63
Проекти з листування	64
РОЗДІЛ 5. ВИКОРИСТАННЯ ЧАТІВ	70
Чат у навченні іноземних мов	70
Типи чатів	71
Чатові програми	73
Чому потрібно використовувати чат у навченні іноземних мов	74

Як розпочати користуватися текстовим чи голосовим (звуковим) чатами з учнями	79
Як структурувати текстовий чи голосовий (звуковий) чатовий урок	80
Зразок плану текстового чатового уроку	83
РОЗДІЛ 6. БЛОГИ, ВІКІ ТА ПОДКАСТИ	87
Соціальні комп'ютерні програми	88
Блоги у навчанні іноземних мов	88
Як розпочати користуватися блогами з учнями	93
Вікі у навчанні іноземних мов	96
Як розпочати користуватися вікі з учнями	97
Подкасти у навчанні іноземних мов	101
Як створювати учнівські подкасти	102
РОЗДІЛ 7. ІНТЕРНЕТ-ДОВІДНИКИ	107
Словники та тезауруси	107
Електронні енциклопедії	110
РОЗДІЛ 8. ІНТЕРНЕТ-ВИКЛАДАННЯ ТА ІНТЕРНЕТ-НАВЧАННЯ	113
Що таке електронне навчання	114
Як навчати і вчитися онлайн	114
Навчальні курси для інтернет-навчання: приклади	116
Навчальні курси для інтернет-навчання: розкриття суті	117
Як розпочинати інтернет-навчання	119
Підготовка вчителя до інтернет-навчання	120
Дискусійні листи та інтернет-групи	121
РОЗДІЛ 9. ПІДГОТОВКА ДО МАЙБУТНЬОГО	124
Інформаційні технології у навчальному процесі	124
Як оперативно ознайомитися з потоком інформації	125
Web 2.0	125
Перспективи інтернет-навчання	128
Віртуальне навчання	129
Мобільне навчання	130

Вступ

Сьогодні усі розуміють, що Інтернет володіє колосальними інформаційними можливостями. Але ми повинні усвідомлювати, що *первинними є дидактичні завдання, особливості пізнавальної діяльності учнів, що визначаються певною метою освіти.*

Тому варто перш за все визначити, для розв'язання яких дидактичних завдань у практиці навчання іноземних мов (ІМ) можна використати ресурси всесвітньої мережі. Метою даного посібника є ознайомити вчителів з окремими інтернет-ресурсами і накреслити шляхи їх використання у процесі навчання іноземних мов. Важливим є також методичний аспект використання у навчальному процесі ресурсів всесвітньої мережі.

Інтернет створює можливість для тих, хто вивчає ІМ, користуватися автентичними текстами, слухати і спілкуватися з носіями мови, тобто він створює природне мовне середовище. Але як цим всім скористатися? Як все це вписати в реальний навчальний процес із двох-трьохгодинним тижневим навантаженням у загальноосвітній школі і з дещо сприятливішими умовами в школах та гімназіях з поглибленим вивченням ІМ?

Згадаймо ще раз особливості предмета «іноземна мова», незалежно від тих можливостей, що пропонує нам Інтернет, а також від типу навчального закладу, в якому ця мова викладається. Основна мета — формування комунікативної компетенції, а всі інші (освітня, виховна, розвивальна) реалізуються в процесі її досягнення. Комунікативна компетенція в сучасному її розумінні передбачає здатність до міжкультурної взаємодії.

У наш час саме ця мета є найбільш затребуваною різними категоріями учнів, які вивчають ІМ. Навіть якщо подальша спеціалізація випускника не пов'язана із закордонними поїздками, контактами з іноземними спеціалістами, користування всесвітньою мережею Інтернет стає все більш необхідною умовою отримання і передачі інформації з будь-якої спеціальності. Варто зазначити, що переважна більшість інформації в мережі подана англійською мовою. Але стрімко розвиваються інформаційно-предметні середовища в Інтернеті іншими мовами. Освічена людина, яка тільки й може бути затребувана в умовах стрімкого розвитку технологій розвинутих країн світу, повинна володіти інформацією у своїй галузі. Сучасні засоби зв'язку з партнерами, доступ до інформаційних ресурсів мережі Інтернет передбачають достатньо вільне володіння не тільки комп'ютерними технологіями, але й іноземними мовами. Це реальність, з якою потрібно рахуватися, і, мабуть, вона є однією з причин, чому ЮНЕСКО оголосило нинішнє

століття століттям поліглотів. В еру інформатизації власне інформація є пріоритетною цінністю, а доступ до неї та зміння працювати з нею (не тільки рідною мовою) — шляхом до успіху в багатьох галузях.

Специфіка предмета «ІМ» полягає у тому, що провідним компонентом змісту навчання ІМ є не основи наук, а способи діяльності — навчання різних видів мовленнєвої діяльності: говоріння, аудіювання, читання, письма. Згідно з психологічною теорією діяльності, навчання будь-якого виду діяльності відбувається у процесі її виконання, дій та операцій, пов'язаних з нею. Тому кожному учневі потрібно надати можливість удосконалюватися в тому виді мовленнєвої діяльності, якою він на даний момент оволодіває. В основі формування умінь з будь-якого виду іншомовної мовленнєвої діяльності знаходяться слухомоторні навички. Таким чином, пріоритет під час навчання ІМ належить усним вправам. У цьому полягає основна специфіка предмета й основна складність викладання, особливо якщо йдеться про формування умінь говоріння.

Варто мати на увазі і ще одну особливість предмета «ІМ». Навчати мовленнєвої діяльності можна лише в живому спілкуванні. А для цього потрібен партнер. Комп'ютерна програма, CD-диск, якими б інтерактивними при цьому вони б не були, можуть забезпечити лише квазіспілкування (тобто спілкування з машиною, а не з живою людиною). Виняток складають комп'ютерні телекомунікації, коли учень вступає в діалог (письмовий чи усний) з реальним партнером — носієм мови. Крім цього, комунікативна компетенція, як ми бачили, найтіснішим способом пов'язана з лінгвістичною, а також соціокультурною, зокрема країнознавчою. Отже, система навчання ІМ повинна бути побудована таким чином, щоб учням була надана можливість знайомства з культурою країни мови, яка вивчається. Необхідно навчити школярів поважати прояви цієї культури, тобто бути здатними до міжкультурної взаємодії. Звичайно, частково це завдання вирішується за допомогою змісту сучасних підручників та навчальних посібників. Але справжнього знайомства все ж таки не відбувається.

Саме тому, готуючись до чергового уроку, плануючи ланцюжок уроків за темою усного мовлення і читання, вчителю важливо мати на увазі дидактичні властивості та функції кожного із засобів навчання, які він обирає, чітко уявляючи для себе для вирішення якого методичного завдання той чи інший засіб навчання може виявитись найбільш ефективним.

Щодо предмета нашого обговорення — Інтернету, то важливо визначитися, з якою метою ми збираємося використовувати його можливості і ресурси. Наприклад:

- для включення матеріалів мережі в зміст уроку (інтегрувати їх у програму навчання);
- для самостійного пошуку інформації учнями в рамках роботи над проектом;
- для самостійного вивчення, поглиблення першої і другої ІМ, що вивчаються, ліквідації прогалин у навиках, уміннях, знаннях;
- для самостійної підготовки до здачі кваліфікаційного іспиту екстерном;
- для систематичного вивчення певного курсу ІМ дистанційно під керівництвом викладача.

Все це, цілком очевидно, є різними завданнями, які об'єднані єдиною метою навчання — формуванням комунікативної компетенції. Виходячи зі специфіки предмета, знаючи дидактичні властивості та функції мережі Інтернет, її можливості і ресурси, ми можемо визначити, для вирішення яких дидактичних завдань можуть вони використовуватися. Тільки після цього можна визначатися з методикою їх застосування на уроці або в позаурочний час, у стаціонарній чи дистанційній формах навчання.

Почнемо з уроку. Зрозуміло, що Інтернет на уроці ще не є настільки доступним, наскільки хотілося б, оскільки навряд чи можна знайти хоч якусь прийнятну кількість кабінетів ІМ в українських школах (та й не тільки в українських), обладнаних достатньою кількістю комп’ютерів із доступом в Інтернет. Хоча варто сказати, що деякі вчителі, маючи в кабінеті всього один комп’ютер і доступ до Інтернету, намагаються використовувати й цю малу можливість на уроці. У Києві та й в інших обласних центрах з’являється все більше шкіл, які бажають працювати в глобальній мережі, і багато з них вже мають таку можливість. Є чимало шкіл у різних регіонах країни, які отримали безкоштовний доступ до Інтернету завдяки різноманітним міжнародним грантам, втілюючи проекти зі співробітництва. До речі, варто враховувати те, що з кожним роком в Україні зростає кількість сімей, які мають у домі доступ до Інтернету. Отже, яким чином можна використовувати можливості, що надаються мережею Інтернет, на уроках ІМ? Звернемося безпосередньо до аналізу цих можливостей. Однак при цьому потрібно враховувати:

- чи оснащено комп’ютер звуковою платою, звуковими колонками;
- чи оснащено комп’ютер відеокамeroю для проведення відео-конференцій з партнерами.

Щодо звукової плати, то переважна більшість сучасних комп’ютерів оснащена нею або можуть її мати за бажанням користувача. Що ж стосується відеокамери або відеотелефонів, які з’являються останнім часом і які під’єднуються до комп’ютера, то вони стають все доступнішими для широкого кола користувачів. Тому теоретично (тобто

технічно) задача організації усного спілкування із носіями мови може бути виконана. Практично для більшості користувачів така послуга мережі виявляється цілком доступною. Отже, ми реально можемо розраховувати на можливості Інтернету забезпечувати нас текстовою, графічною і звуковою інформацією. Ось ці можливості мережі Інтернет ми і будемо враховувати під час аналізу різних способів використання ресурсів мережі на уроках ІМ і під час позакласної діяльності учнів. Перерахуємо їх:

- учитель може до уроку в медіатеці школи або зі свого домашнього комп’ютера, якщо він у нього є, підібрати ті чи інші автентичні матеріали для читання з теми усного мовлення, що вивчається;
- якщо комп’ютер має звукову плату, можна записати (з певними технічними умовами) й звукову інформацію (промови політичних, громадських, державних діячів, цікаві виступи носіїв мови на різноманітну тематику і проблематику), скоротивши її до потрібних розмірів;
- провести усне обговорення отриманої електронної пошти від партнерів;
- провести в групах співробітництва обговорення, дискусію за тією чи іншою проблемною інформацією, отриманою з ресурсів мережі Інтернет, а згодом організувати загальну дискусію всього класу;
- провести лінгвістичний аналіз певних повідомлень, усних або письмових висловлювань носіїв мови, які містять фразеологізми, ідіоми, прислів’я, приказки, неологізми, що відображають специфіку функціонування мови, що вивчається, в культурі народу;
- використовувати хоча б фрагментарно художні твори авторів країни, мова якої вивчається, отримані у віртуальних бібліотеках; це є особливо корисним матеріалом для різного роду проектів, дискусій;
- використовувати на уроці матеріали електронних, граматичних довідників, вправ, що в них пропонуються, а також лексичних довідників, словників, довідників країнознавчого характеру, матеріалів дистанційних курсів, що є у відкритому доступі.

Але наведеними вище прикладами використання ресурсів мережі Інтернет на уроці ці можливості не вичерпуються. Варто зазначити, що педагогічні технології неможливо вивчити. Можна намітити лише орієнтири їх можливого використання. Творчий потенціал учителя підкаже йому сферу пошуку, а професіоналізм дасть поштовх для цікавих знахідок і рішень.

Таким чином, використовуючи інформаційні ресурси мережі Інтернет, можна, інтегруючи їх у навчальний процес (за умови відповідної дидактичної інтерпретації), більш ефективно розв’язувати цілий ряд дидактичних завдань на уроці:

- формувати навики й уміння читання, безпосередньо використовуючи матеріали мережі різного ступеня складності;
- удосконалювати уміння аудіювання на основі автентичних звукових текстів мережі Інтернет, також відповідно підготовлених вчителем;
- удосконалювати уміння монологічного та діалогічного висловлювання на основі проблемного обговорення представлених вчителем або кимсь з учнів матеріалів мережі;
- удосконалювати уміння писемного мовлення, індивідуально або письмово складаючи відповіді партнерам, беручи участь у підготовці рефератів, творів, есе, інших продуктів спільної творчої діяльності партнерів;
- поповнювати свій словниковий запас, як активний, так і пасивний, лексикою сучасної ІМ, що відображає певний етап розвитку культури народу, соціального і політичного устрою суспільства;
- знайомитися із соціокультурними знаннями, що включають мовленнєвий етикет, особливості мовленнєвої поведінки різних народів в умовах спілкування, особливості культури, традицій країни, мова якої вивчається;
- формувати стійку мотивацію іншомовної діяльності учнів на уроці на основі систематичного використання «живих» матеріалів, обговорення не тільки питань до текстів підручника, але й «гарячих» проблем, які цікавлять всіх і кожного.

Особливо цікаво використовувати матеріали Інтернету під час роботи над проектом. Учитель може знайти у мережі різноманітну, а деколи навіть суперечливу інформацію за проблемою, яка на даний момент обговорюється або досліджується. Пропонуючи подібні матеріали учням у малих групах, він може поставити завдання — підібрати інформацію, яка підходить для проблеми, що обговорюється, погодитися з нею, прийняти до відома в роботі над проектом, або, навпаки, заперечити її, наводячи аргументи та необхідні факти. Кожній групі, яка працює над своєю проблемою, варто запропонувати відповідний матеріал з проблемами обговорення. Його може підібрати вчитель за допомогою деяких учнів — достатньо грамотних користувачів мережі, або взагалі передати в якості завдання цим школярам, але, зрозуміло, визначивши сферу пошуку.

Аналогічну роботу можна проводити і стосовно аудіювання. Обов'язково знайдуться у школі учні, які вміють записувати аудіоінформацію з мережі. Можна скористатися іншими джерелами, зокрема різноманітними програмами на компакт-дисках. Але все-таки це швидкоплинний матеріал. А значимість інформаційної мережі Інтернет саме в тому, що завжди можна скористатися, якщо це

необхідно, найсвіжішою інформацією або підібрати певний дайджест за тією чи іншою проблемою. Можна скористатися й послугами чату, телеконференції або електронної пошти, щоб отримати думку носіїв мови, громадян країни, мова якої вивчається, з тої чи іншої проблеми й обговорити на уроці різні точки зору на одну й ту ж проблему (наприклад вибори президента країни, події в різних точках світу, думки про прочитану книгу, особливості освіти в різних країнах, традиції святкування одних і тих же свят у різних країнах тощо). Можна при цьому підібрати необхідні й дуже цікаві ілюстрації. Ось вам і діалог культур безпосередньо на уроці, який стимулюється реальними контактами з представниками цієї культури. Адже переважна більшість проектів, як внутрішкільних, так і міжнародних, починається і закінчується на уроці, хоча позаурочна діяльність займає теж багато часу, звичайно, якщо мова йде про групові проекти, в яких беруть участь всі учні класу. Практично будь-який такий проект набуває зовсім інших забарвлень, якщо в процесі роботи над ним використовуються запозичені з Інтернету матеріали.

Але значно ширші є дидактичні можливості мережі Інтернет для організації позаурочної діяльності учнів у галузі ІМ (на додаток до урочної). Передусім, і це найголовніше, Інтернет є необхідним для нас при спілкуванні іноземною мовою — письмовому або усному (згадаймо, наскільки є важливим реальне спілкування для формування комунікативної компетенції, міжкультурної взаємодії). Можливості мережі Інтернет дозволяють перше й друге. Почнемо, звичайно, з головного. Найефективнішим є використання мережі для організації спільніх телекомунікаційних проектів з носіями мови. Міжнародні телекомунікаційні проекти унікальні для нас у тому сенсі, що вони дають можливість створити реальне мовне середовище. Ніякі інші методи та технічні засоби не дозволяли нам до цього створювати такі умови. Саме тому ми повинні були обмежуватися на уроках умовно-мовленнєвими вправами і ситуаціями, оскільки цілком очевидно як для вчителя, так і для учнів, що будь-яка ситуація, будь-яка рольова гра на уроці — це умовність. З їх допомогою можна створити мотивацію для іншомовних висловлювань, але неможливо сформувати дійсно реальну потребу і, відповідно, дійсно реальну комунікацію. Міжнародні проекти, які організовуються в мережі Інтернет з певної спільної проблеми, дослідження якої, її розв'язання однаково цікаві і значущі для партнерів різних країн, формують справжнє мовне середовище.

Учасники роботи над проектом переймаються роздумами, дослідженням, а відтак пошуком, збором необхідної інформації та її обговоренням. І що найголовніше — мова тут дійсно виконує свою пряму функцію засобу формування і формулювання думок. Ось це і є

дійсно реальним навчальним середовищем, справжнім зануренням не тільки в проблему, що досліджується, але й у саму іншомовну діяльність, в іншу культуру. Проблема, що досліджується спільно, до речі, може бути якою завгодно: екологічною, політичною, творчою, історичною, країнознавчою, лінгвістичною і т. п. Головне, що вона досліджується, обговорюється учасниками проекту і вирішується *іноземною мовою*, яка виступає мовою спілкування у певній спільноті учасників. Під час роботи над проектом є задіяними практично найрізноманітніші можливості і ресурси мережі Інтернет. Пошук потрібної інформації приводить учасників проекту до віртуальних бібліотек, баз даних, віртуальних кафе і музеїв, на різноманітні інформаційні й освітні сервери. Необхідність живого спілкування з реальними партнерами повертає його учасників до можливостей електронної пошти, телеконференцій, чат-технологій (IRC). А необхідність підготовки спільного продукту того чи іншого проекту, який представляє кожний учасник у своїй аудиторії (у класі, школі) або на спеціально створених з цією метою веб-сторінках мережі Інтернет, вимагає звернення до текстових, графічних редакторів, застосування різноманітних мережевих програм, що дозволяють використовувати графіку, анімацію, мультиплікацію, тобто мультимедійні засоби. Таким чином, проект стає міжпредметним.

Окрім спільних телекомунікаційних проектів, у позаурочній діяльності учні можуть самостійно працювати над удосконаленням своїх знань ІМ. Для цього в мережі існує велика кількість різноманітних курсів для різних категорій школярів, що призначенні для самоосвіти або навчання під керівництвом викладача (дистанційні курси).

Участь школярів у телеконференціях, у тому числі онлайнових (у режимі реального часу) чатах, у яких беруть участь школярі (і не тільки) з різних країн світу (відповідно такі бесіди відбуваються ІМ), — додаткова дуже цікава і корисна можливість нових контактів і реальної мовленнєвої практики. У ході таких дискусій, бесід, «вільної балаканини» йде не тільки обмін інформацією з тієї чи іншої проблеми, але й знайомство з певними елементами іншої культури.

Сподіваємось, що матеріал даного посібника є на часі і дозволить учителям удосконалити методико-дидактичні підходи до викладання іноземних мов, по-новому оцінити можливості сучасних технологій, усвідомити їх роль і місце в іншомовному навчальному процесі. Бажаємо успіхів в опануванні нових знань та їх застосуванні на практиці з метою більш ефективного навчання ваших учнів *іноземної мови* як засобу спілкування і взаємодії!

Розділ 1

ТЕХНОЛОГІЇ В КЛАСІ

- Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій у класі
- Навики та обладнання для використання інформаційно-комунікаційних технологій у класі

Пояснення термінів

веб-квест (англ. webquest) — проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовуються інформаційні ресурси Інтернету

інформаційно-комунікаційні технології (або ІКТ) — технології, пов'язані зі створенням, збереженням, передачею, обробкою і управлінням інформацією

чат — веб-сторінка або сайт для спілкування в Інтернеті за допомогою клавіатури у реальному часі

Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій у класі

Тенденції розвитку сучасного суспільства, інформатизація його життя, спонукають до все більшого використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні. Вирішенню цього завдання сприяє той факт, що в наш час більшість учителів мають доступ до комп’ютерів. Проте у багатьох із них можуть виникати ці та інші подібні запитання.

✓ Як використовувати інформаційно-комунікаційні технології на уроці, якщо в школі є лише один комп’ютер?

З метою рівного доступу до шкільного комп’ютера потрібно запровадити почергове використання вчителями кабінету з комп’ютером. Вам потрібно буде зі своїми учнями користуватися Інтернетом в основному як ресурсом

для пошуку матеріалу і подальшого його використання кожною дитиною. Така спільна діяльність вчителя та учнів може включати:

- використання веб-сайтів;
- проектну роботу з використанням інтернет-технологій — особливо веб-квест, що виконується без під'єднання до мережі;
- інтернет-листування з використанням поштової скриньки вчителя;
- колективний блог, під час якого учні готують свої завдання на папері, а вчитель вводить їх у комп'ютер (див. Розділ 6);
- використання інтернет-довідників, таких як програма Concordancer, і роздрук інформації на папері (див. Розділ 7).

На даний час у світі існує багато інтернет-груп учителів, які діляться між собою власним досвідом використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі. Ви теж можете приєднатися до однієї з них.

✓ **Що робити, якщо учні не мають навиків та досвіду роботи з інформаційними технологіями?**

Спочатку потрібно вияснити, які навики з інформаційних технологій та рівень досвіду мають учні, наприклад, за допомогою опитування, а потім розпочати з використання найпростіших технологій у класі. Зокрема, учням, які взагалі не мають навиків, або рівень їх грамотності з інформаційних технологій дуже низький, вивчення навчального матеріалу доцільно розпочати з простих завдань у текстовому редакторі. Як тільки учні засвоїли дану програму, можна перейти до ознайомлення з тим, як працює електронна пошта, та як шукати інформацію в Інтернеті (див. Розділ 2). При використанні інформаційно-комунікаційних технологій намагайтесь об'єднувати в пари більш досвідчених у даній сфері учнів з абсолютно новачками для того, щоб перші допомагали другим.

✓ **Як використовувати комп'ютери на уроках з великою наповнюваністю класів?**

Потрібно мати доступ як мінімум до кількох комп'ютерів, так, щоб за кожним з них знаходилося не більше ніж 4 учні, що виконують певну групову роботу в Інтернеті. Великі класи, що складаються з більше ніж 30 учнів, можна поділити на дві групи — в той час, як одна з них виконує інтернет-роботу з використанням комп'ютерів, то інша — письмове завдання у зошитах. Потім групи міняються місцями.

✓ **З чого розпочати роботу з використання інформаційно-комунікаційних технологій у класі під час навчання іноземної мови?**

Якщо немає достатнього досвіду роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями, потрібно розпочати з простих засобів та

проектів у класі, наприклад, з використання веб-сайтів (див. Розділ 2), або з готових матеріалів для учнів, таких як веб-квести (див. Розділ 3). Можна також розпочати з використання електронної пошти для отримання та оцінювання учнівських робіт, чи просто проводити письмові проекти разом з дітьми (див. Розділ 4).

✓ **Як оптимізувати вчителю роботу з даною книгою?**

Використання інформаційно-комунікаційних технологій не означає, що потрібно наново створювати навчальні матеріали для кожного заняття. Інтернет містить багато готових матеріалів — вам лише треба знати, як їх знайти! Спочатку навчіться оперативно шукати та відбирати інформацію в мережі (див. Розділ 5), потім знайдіть готові матеріали, наприклад веб-квести (див. Розділ 6), чи програми з використанням сучасних технологій навчання, або використовуйте прості засоби, такі як електронна пошта (див. Розділ 4) чи чат (див. Розділ 5).

✓ **Які типи засобів інформаційно-комунікаційних технологій та види діяльності найкраще рекомендувати молодшим школярам?**

Всі засоби інформаційно-комунікаційних технологій та багато видів діяльності, що обговорюються в цій книзі, можна використовувати з молодшими школярами — насправді багато сьогоднішніх учнів більше обізнані з комп’ютером, ніж їхні вчителі! Можна розпочати роботу з використанням тих засобів, з якими діти вже ознайомлені. Багато учнів, наприклад, вже мають поняття про електронну пошту, обмін повідомленнями, чат і, можливо, навіть про блог. Можна використовувати також деякі готові матеріали із веб-сайтів, зокрема веб-квести, для даної вікової групи школярів.

✓ **Як використовувати Інтернет для встановлення контакту між учнями та їх ровесниками з-за кордону, а також між вчителями та їх іноземними колегами?**

Є кілька інтернет-засобів, які слугують чудовим способом для встановлення такого контакту. Вони дають можливість міжкультурної комунікації та практики іншомовного спілкування. Встановлення контакту між учнями варто розпочати передусім з використання електронної пошти (див. Розділ 4), проте це також можна здійснювати через спільні проекти з використанням блогів, вікі чи чатів (див. Розділи 5 і 6). Окрім згаданих засобів комунікації, учителі можуть ще приєднуватися до інтернет-груп педагогів, які займаються впровадженням даних технологій навчання (див. Розділ 8), що допоможе їм стати професійно більш підготовленими і дасть можливість легше спілкуватися з колегами з усього світу.

✓ Які види діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій навчання можуть виконувати учні в класі самостійно?

Коли учні вже частково обізнані з інформаційно-комунікаційними технологіями, можна дозволити їм самостійно працювати за комп'ютерами, зокрема з використанням CD-ромів, шкільного сервера (якщо такий є). Дітей також варто залучати до роботи в Інтернеті у парах, застосовуючи веб-квести (див. Розділ 3), інтернет-словники чи інші довідники (див. Розділ 7).

Вони можуть прослуховувати подкасти, готувати й обновлювати власні блоги, розробляти вікі (див. Розділ 6) та навіть спілкуватися в чаті (див. Розділ 5).

Навики та обладнання для використання інформаційно-комунікаційних технологій у класі

Що повинен знати вчитель, перш ніж використовувати інформаційно-комунікаційні технології у класі? Йому не потрібно мати жодних спеціальних технічних знань чи навиків, так само, як не потрібно бути механіком, щоб водити машину. Варто лише вміти користуватися текстовим редактором, наприклад Microsoft Word, Інтернетом, зокрема електронною поштою.

Для роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями потрібно мати інтернет-зв'язок та таке обладнання:

- хоча б один комп'ютер на клас (найкращий варіант — один на двох учнів);
- принтер;
- навушники з мікрофонами;
- програмне забезпечення (текстовий редактор, веб-браузер, такі як Internet Explorer, Firefox, Safari чи Mozilla, та одну з програм для електронної пошти).

Як бачимо, можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій з навчальною метою у класі досить різноманітні. Ця книга частково допоможе вчителям ознайомитися з ними. Читаючи її, вони знайдуть відповіді на те, які види діяльності можна проводити, маючи лише один комп'ютер у класі. Проте, за умови повністю сучасно оснащеного кабінету, педагог матиме більше можливостей для запровадження згаданих технологій у класі.

Варто пам'ятати, що розміщення комп'ютерів у класі безпосередньо впливатиме на ті види діяльності, які ви проводите зі своїми учнями, а також на взаємодію останніх між собою та вчителем. Розташування, відповідно до якого столи розставлені ширшою стороною впритул до стін по периметру кімнати, а на середині якої стоїть великий стіл, дозволяє

наставнику ходити по класу і бачити, над чим працюють учні і що вони переглядають на моніторах. Стіл, розташований на середині класу, є тим місцем, де учні, що не використовують у даний час комп'ютера, можуть виконувати певну письмову роботу. Чим більше простору у центрі класу, тим більше можливостей проводити рухливі ігри та фізичні вправи зі школолярами на віддалі від джерел опромінення, якими є монітори.

Здебільшого комплектування класів комп'ютерами не є компетенцією вчителів, проте від останніх залежить розташування меблів та технічного обладнання з метою ефективної організації процесу навчання. Тому педагогам варто подумати, як облаштовувати приміщення класу так, щоб всі учасники навчального процесу почували себе зручно і комфортно.

Висновки

У цьому розділі ми:

- розглянули деякі питання, які можуть виникати при запровадженні інформаційно-комунікаційних технологій у класі;
- розглянули навики та обладнання для використання інформаційно-комунікаційних технологій у класі.

Розділ 2

ВЕБ-САЙТИ

- Використання веб-сайтів у класі
- Веб-сайти з вивчення іноземних мов та веб-сайти з автентичними матеріалами
- Як знайти потрібні веб-сайти
- Як оцінювати веб-сайти
- Планування уроків з використанням Інтернету
- Робота з учнями з низьким рівнем володіння мовою
- Деякі поради щодо використання Інтернету

Пояснення термінів

автентичний матеріал — достовірний матеріал певного автора; матеріал, що ґрунтуються на першоджерелі

Ask — пошукова система в Інтернеті

веб — система перегляду Інтернету з використанням гіперпосилань

веб-дизайн — вид графічного дизайну, направлений на розробку й оформлення об'єктів інформаційного середовища Інтернету, покликаний забезпечити їм високі споживчі властивості та естетичні якості

веб-сайт — набір поєднаних між собою веб-сторінок, що зазвичай знаходяться на одному сервері; обслуговується однією людиною, групою людей або організацією

Google — перша за популярністю у світі пошукова система, якою володіє корпорація Google Inc.

інтерфейс — сукупність засобів, що забезпечують взаємодію пристроїв обчислювальної системи та програм, а також їх взаємодію з людиною

MP3 формат — третій формат кодування звукової доріжки MPEG, формат файла для збереження і передачі аудіоінформації

мультимедіа — комп’ютерні технології, які дозволяють гнучко керувати потоками різноманітної інформації — текстами, графічними зображеннями, музикою, відеозображеннями